

Prisutnost nasilja u dubrovačko-neretvanskoj županiji

The presence of violence in the Dubrovnik-Neretva County

Sara Tomić

Opća bolnica Dubrovnik, Dr. Roka Mišetića 2, i Sveučilište u Dubrovniku, Branitelja Dubrovnika 29, 20000 Dubrovnik, Republika Hrvatska
General Hospital Dubrovnik, Dr. Roka Mišetića 2, and University of Dubrovnik, Branitelja Dubrovnika 29, 20000 Dubrovnik, Croatia

Sažetak

Opisujemo vrste nasilja i rasprostranjenost zlostavljanja žena na području Dubrovačko-neretvanske županije s posebnim naglaskom na fizičko, psihičko i seksualno nasilje. Dobiveni rezultati pridonose boljem razumijevanju posljedica obiteljskog nasilja na zdravlje, kao i tretman društvene zajednice prema žrtvi i počinitelju nasilja. Metoda smanjenja učestalosti i posljedica smještaj je žrtve u „Sigurnu kuću“, tj. instituciju gdje postoji mogućnost privremenog smještaja s ciljem da se ženama i djeci pruži zaštita i podrška u prevladavanju simptomatologije koja proizlazi iz nasilja. Podatci koji se koriste opisani su u originalnom istraživanju, o obiteljskom nasilju u Dubrovačko-neretvanskoj županiji autorice Diane Otročak, koje je provedeno tijekom 2010. godine.

Ključne riječi: nasilje • incidencija • Dubrovačko-neretvanska županija

Kratki naslov: Nasilje i Dubrovačko-neretvanska županija

Abstract

We describe the types of violence and wide spread abuse of women in the area of Dubrovnik-Neretva County, with special emphasis on the physical, psychological and sexual violence. The results contribute to a better understanding of the consequences of domestic violence on the health and treatment of the community towards the victim and the perpetrator of violence. A method of reducing the frequency and consequences of the placement of a victim in a "safe house", ie., an institution where there is a possibility of temporary accommodation aimed at women and children are given protection and support to overcome the symptoms caused by the violence. The data used are described in the original study on domestic violence in the Dubrovnik-Neretva County authored by Diane Otročak, which was conducted in 2010.

Keywords: violence • prevalence • Dubrovnik-Neretva County

Running head: Violence and Dubrovnik-Neretva County

Received February 2nd 2016;

Accepted March 5th 2016;

Autor za korespondenciju/Corresponding author: Sara Tomić, *bacc. med. techn.*, General Hospital Dubrovnik, Dr. Roka Mišetića 2, 20000 Dubrovnik, Croatia • E-mail: sara.tomic555@gmail.com

Uvod / Introduction

Od svih ljudi s kojima se susrećemo tražimo da nas poštuju, tako i članovi obitelji trebaju imati međusobno poštovanje. U nekim obiteljima događa se da jedan/ili oba roditelja ne pokazuju poštovanje za druge. Umjesto poštovanja, ponekad partner povrjeđuje, zastrašuje ili fizički zlostavlja bračnog druga, a katkad je zlostavljanje uzajamno ju [1, 2, 3, 4]. Pojava se opisuje kao nasilno ponašanje, a kad se događa u obitelji, definira se kao obiteljsko nasilje.

Cilj je članka na temelju teorijskih polazišta i rezultata istraživačkog dijela studije verificirati stupanj potrebe za osnivanje te eventualno povećanje kapaciteta *Sigurne kuće* koja bi predstavljala sigurno mjesto za sve zlostavljane žene na području Dubrovačko-neretvanske županije [DNŽ].

Metode / Methods

Udruga za zaštitu djece i mladeži od zanemarivanja, zlostavljanja i nasilja u obitelji *Feniks* iz Dubrovnika, u sklopu

izrade Studije o potrebi osnivanja Sigurne kuće za žrtve nasilja u obitelji na području DNŽ-a, provela je istraživanje. Metodom slučajnog odabira anketirano je 120 žena u starosnoj dobi od 25 do 65 godina. Korišteni su podaci Policijske uprave DNŽ-a, i to prema prijavama o nasilju u obitelji u vremenskom periodu od 2004 do 2008. godine [2, 5].

Udruga za zaštitu djece i mladeži od zanemarivanja, zlostavljanja i nasilja u obitelji iz Dubrovnika opisala je rezultate istraživanja koje je provedeno tijekom 2010. godine.

U istraživanje su uvršteni podatci o nasilju u obitelji, a koji su prijavljeni policijskoj upravi [PU] DNŽ-a u vremenskom razdoblju od 2004. do 2010. godine, i to na način da je svaki pojedinačno prijavljen slučaj svrstavan prema sljedećim pokazateljima: dob i spol žrtve i nasilnika, rodbinski odnos počinitelja nasilja prema žrtvi, utjecaj ovisnosti na nasilničko ponašanje, recidivi nasilnog ponašanja. Vrste nasilničkih postupaka svrstane su u tri skupine, i to: fizičko, emocionalno i ostalo. U studiju je uključeno istraživanje anketiranjem

120 žena u starosnoj dobi od 25 do 65 godina. Za svrhe istraživanja izrađen je anketni upitnik, a ispitanici su odabrani nasumično, tj. svi uključeni ispitanici imali su jednaku vjerojatnost za uključivanje u studiju [2, 5].

Nadalje, opisuju se i rezultati istraživanja obiteljskog nasilja nad ženama u Republici Hrvatskoj [RH], te se isti uspoređuju s onima dobivenima u DNŽ-u. Svrha istraživanja bila je verificirati stupanj značajnosti otvaranja sigurne kuće za žrtve obiteljskog nasilja na području DNŽ-a. Istraživanje je provedeno tijekom mjeseca rujna 2005. godine. Izrađen je anketni upitnik, a odgovori su dobiveni usmeno (eng. „face to face“-metoda) na signifikantnom uzorku ispitanika za područje DNŽ (N=120). Anketni upitnik i metodologiju izradila je Udruga za istraživanje i praćenje socijalnih odnosa, iz Zagreba [2,5].

TABLICA [1] prikazuje uzorak uključenih ispitanika prema starosnoj dobi.

Starosna dob	Postotak (%)
25.-34.	25
35.-44.	28
45.-54.	28
55.-65.	19

Izvor: Rezultati i nalazi istraživanja obiteljskog nasilja u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, Diana Otročak, Udruga za istraživanje i praćenje socijalnih odnosa, Dubrovnik, 2010.

Rezultati / Results

Iznalazi se da 94% ispitanica misli da se žene ustručavaju progovoriti o nasilju kojemu su izložene u vlastitoj obitelji. Nadalje, 93% ispitanica smatra da su mjere koje se u RH provode protiv počinitelja obiteljskog nasilja nedovoljne i preblage. 95% ispitanica slaže se s tvrdnjom da se nasilje prema ženama ne bi smjelo smatrati samo osobnim problemom zlostavljanih žena nego problemom cijele društvene zajednice. Također, 92% ispitanica smatra da incidencija nasilja prema ženama pokazuje da društvena zajednica nezadovoljavajuće štiti ljudska prava, tj. nejednako [2, 5, 6, 7, 8, 9]. Štoviše, 40% žena smatra da se problem obiteljskog nasilja ne može pozitivno riješiti ako žrtva nema mogućnost trajnog odlaska od zlostavljača.

U **tablici [2]**, prikazuju se rezultati odgovora na pitanje: prema Vašem osobnom uvjerenju, može li se problem obiteljskog nasilja povoljno riješiti u situaciji kad žene, žrtve nasilja, nemaju kamo otići, već su prisiljene ostati u zajedničkom kućanstvu s nasilnim muškarcem?

U **tablici [tablica 3]**, vidljivo je da je 14% ispitanica kao dijete vidjelo da je otac (ili odgojitelj) bio izrazito grub prema majci (ili odgojiteljici), tj. da ju je fizički zlostavljao.

Dijete koje proživljava nasilje u obitelji uči da je taj obrazac ponašanja prihvatljiv te na taj način postaje potencijalni nasilnik ili žrtva nasilja u odrasloj dobi [5].

TABLICA [2]

Sasvim sigurno DA	2%
Vjerojatno DA	6%
Ne znam, nisam sigurna	15%
Vjerojatno NE	40%
Sasvim sigurno NE	7%

Izvor: Rezultati i nalazi istraživanja obiteljskog nasilja u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, Diana Otročak, Udruga za istraživanje i praćenje socijalnih odnosa, Dubrovnik, 2010.

TABLICA [3] Rezultati na pitanje: jeste li kao dijete ikad vidjeli da je vaš otac (ili odgojitelj) bio izrazito grub prema vašoj majci (ili odgojiteljici), tj. da ju je gurnuo, udario i sl.?

Živjela samo s jednim roditeljem	4%
DA, vidjela sam više puta	5%
DA, vidjela sam jedanput	8%
NE, nikad se nije dogodilo	72%
Nisam vidjela, ali znala sam	11%

Izvor: Rezultati i nalazi istraživanja obiteljskog nasilja u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, Diana Otročak, Udruga za istraživanje i praćenje socijalnih odnosa, Dubrovnik, 2010.

Rasprava / Discussion

Dobiveni rezultati potvrđuju da, ako državne i lokalne institucije te udruge za ljudska prava ne zaštite ženu od nasilja, prenose poruku da se nasilje u zajednici odobrava. Zaštita žrtve nasilja uključuje i rješenje smještaja za žrtvu i djecu. Nemoguće je očekivati prestanak nasilja bez udaljavanja žrtve od zlostavljača. U tom kontekstu, bez zaštite žrtve, prenosi se poruka da se žrtva ne trudi prijaviti nasilje jer ne može očekivati pozitivne rezultate [5].

Rezultati istraživanja pokazuju da velik broj žena nema riješeno stambeno pitanje i da je to za njih velik nedostatak kada je u pitanju napuštanje nasilnog partnera. Ako se tomu pridoda da žrtve nasilja u DNŽ nemaju riješen način privremenog ili trajnog zbrinjavanja, stječe se dojam kako su žrtve nasilja predodređene za trajno trpljenje nasilja [5].

Prema dobivenim rezultatima, iznalazi se znatan stupanj potrebe za otvaranjem institucije, tj. *sigurne kuće* na području DNŽ, te znatan stupanj potrebe funkcioniranja institucije *sigurne kuće* u DNŽ.

Žrtve obiteljskog nasilja najčešće nemaju osnovnih preduvjeta za samozaštitu od nasilja te je intervencija društvene zajednice nužna, ali i obvezatna jer prema definiciji i svrsi svog postojanja ista mora štiti ljudska prava građana i imati monopol na primjenu represivnih mjera [2, 3, 4,5].

Gotovo 50% populacije RH, kao i DNŽ-a, jasno se izjasnilo o potrebi fizičkog razdvajanja nasilnika i žrtve. Najmanje što

se za početak može i treba učiniti, jest osigurati utočište žrtvama najtežih i najbolnijih oblika zlostavljanja [5, 6, 7, 8, 9].

Svrha studije bila je ispitivanje potrebe otvaranja *sigurne kuće* za žrtve nasilja u obitelji u DNŽ-u. Ciljevi su istraživanja skiciranje temeljnih elemenata koji definiraju životni okvir žena u DNŽ-u preko obrazovnoga, radnog, dohodovnog, rezidencijalnog i bračnog statusa, prikupljanje vjerodostojnih podataka o psihičkom, fizičkom i seksualnom zlostavljanju te ispitivanje mišljenja i stavova žena o ulozi i učinkovitosti društvenih institucija u suzbijanju i sanaciji posljedica zlostavljanja.

Rezultati su pokazali da su u 71% slučajeva nasilja u obitelji u DNŽ-u žrtve bile žene, od čega u 26% slučajeva supruge. Podaci istraživanja pokazuju da je najveći broj ispitanica (24%) doživio da ih je partner u ljutnji namjerno grubo gurnuo, povukao za kosu i sl. 18% žena je u braku doživjelo da ih partner ošamari. Psihičko, fizičko i seksualno zlostavljanje različitog intenziteta od svojih intimnih partnera trpi ili je trpjelo ukupno 25% žena.

Prevalencija agresivnih nasrtaja na žene u DNŽ-u znatno se ne razlikuje od podataka za cijelu RH, uz napomenu da pojedina područja RH imaju organiziranu kvalitetniju pomoć ženama.

Jasno se iznalazi, prema dobivenim rezultatima istraživanja, da je na području DNŽ-a potrebno imati instituciju Sigurne kuće.

Zahvala/Acknowledgement

We want to thank Narcis Hudorovic, MD.PhD for assistance with IMRaD technique, methodology and comments which greatly improved the manuscript.

Literatura/References

- [1] Available at: http://www.zagreb.hr/UserDocsImages/socijalna_skrb/protokolopostupanjuuslucajunasiljauobitelji.pdf, retrieved at 11th February 2016.
- [2] Otročak, D. (2010). Rezultati i nalazi istraživanja obiteljskog nasilja u Dubrovačko-neretvanskoj županiji. Dubrovnik: Udruga za zaštitu djece, mladeži i obitelji Feniks iz Dubrovnika.
- [3] Studija o potrebi otvaranja Sigurne kuće na području Dubrovačko-neretvanske županije (2010.) Udruga Feniks, Dubrovnik
- [4] Available at: http://archive-hr-2014.com/hr/s/2014-07-02_4201081_1/Sigurno-mjesto-prvi-korak-na-va%C5%A1em-putu-izlaska-iz-nasilja/, retrieved at 11th February 2016.
- [5] Available at: <http://www.poliklinika-djeca.hr/za-djecu-i-mlade/nasilje/sto-je-nasilje-u-obitelji/>, retrieved at 11th February 2016.
- [6] Available at: <http://karka.blogger.index.hr/default.aspx?date=1.10.2007.>, retrieved at 11th February 2016.
- [7] Available at: http://www.mup.hr/UserDocsImages/Savjeti/nasilje_u_obitelji/ADRESAR%20NASILJE.pdf, retrieved at 11th February 2016.
- [8] Available at: <http://www.zzjzpgz.hr/nzl/67/nasilje.htm>, retrieved at 11th February 2016.
- [9] Available at: <http://www.sigurnomjesto.hr/savjetovanje/posljedice-nasilja/>, retrieved at 11th February 2016.